

*Seamus Heaney***PESMI****KOPANJE**

Med palcem in kazalcem počiva
Moja bolečina, tršata in napeta kot puška.

Pod oknom, razločen praskajoč zvok
Lopate, ki se ugreza v peščeno prst:
Moj oče, koplje. In gledam dol,

Dokler se mu napet hrbet med gredicami
Nizko sklanja in se ne zravnava kot pred dvajsetimi leti,
Ko se je upogibal v ritmu med krompirjevimi grmiči,
Kjer je kopal.

Z robotimi škornji ugnezden ob uho lopate,
je krepko prestavljal roč proti notranji strani kolena.
Ruval je grmiče, pogrezal bleščečo se ostrino globoko
In nam natrosil novega krompirja, da smo ga pobirali
In v dlaneh čutili njegovo hladno trdoto.

Prav res, stari je znal ravnati z lopato.
Prav tako kot njegov stari.

Moj ded je narezal več šote na dan
Kot katerikoli drug človek na močvirju Toner.
Nekoč sem mu nesel mleko v steklenici,
Zaprti s papirnatim zamaškom. Zravnaval se je,
Ga popil in se spet lotil dela.

Zarezoval je in razrezoval natančno, odlagal
Rušo nad svojimi pleči in se spuščal vse niže,
Da bi našel dobro šoto. Kopal je.

V misel se mi vrača mrzli vonj po krompirišču,
Tisti cepet in čofot po vlažni šoti,
Odločni sunki lopate med živimi koreninami.
A jaz nimam lopate, da bi lahko sledil takim ljudem.

Med mojim palcem in kazalcem
Počiva bolečina.
Z njo kopljem.

SLOVO

Gospa z nabrano bluzo
In preprostim škotskim krilom,
Odkar si zapustila hišo,
Njena praznina rani
Vsako misel. In tvojo prisotnost
Je čas naglo povozil, zasidran
Ob nasmehu; toda odsotnost
Je obrnila ravnovesje ljubezni, odvzela
Dneve. Ti se prerekajo in poskakujejo
Prek koledarja,
Vrženi iz mirnega zvena
Tvojega cvetlično nežnega
Glasu. Na moji obali se lomi tvoja odsotnost.
Odšla si, jaz sem ob morju.
Dokler ne prevzameš povelja,
Se bom upiral.

NEZAKONSKI OTROK

*Najden je bil v kokošnjaku,
kamor ga je zaprla. Ničesar
ni bil sposoben reči.*

Ko je brlela svetilka,
Rumenjak luči
V stranskem oknu,
Je otrok v ropotarnici
Gledal skozi režo –

Otrok iz kokošnjaka,
Suhega obraza kot v spominu

Novi meseci, tvoja podoba še
Švigne mimo, kot miška
Po tleh moje misli,

Mali mesečev človek,
Plah in zaprt v brlog
Na koncu dvorišča,
Tvoja slabotna postava, svetla,
Brez teže, izziva prah.

Pajčevine, stari iztrebki
Pod kokošnjakom
In oster vonj po ostankih,
Ki jih je ona potisnila skozi
Loputo zjutraj in zvečer.

Po tistih korakih, tišina;
Bedenje, samota, post,
Nečloveške solze,
Ljubezen, zmedena od luči.
A zdaj končno govoriš

Z oddaljeno kretnjo
O nečem onkraj potrpljenja,
Tvoj nemi poskus z odprtimi usti
Mesečevih razdalj
Je potoval onstran ljubezni.

Preznil sem zunaj, 1972

MOČVIRJE

Nimamo prerij, da bi zvečer
Razpolovili to veliko sonce –
Povsod se ukloni oko
Nasilnemu obzorju,

Ujeto v kiklopovo oko močvirja.
Naša neograjena zemlja je močvirje,
Ki se med pogledi sonca neprestano
spreminja v skorjo.

Izvlekli so iz šote skelet
Velikega Irskega Losa, ga postavili

Na čuden jamborni koš,
poln zraka.

Maslo, ki je odtekalo v globino
Več ko sto let,
Je bilo spet najdeno, slano in belo.
Zemlja sama je maslo, črno maslo.

Topeča se in razpuščena pod nogami,
Pogreša zadnjo definicijo
Milijonov let.
Tu ne bodo nikoli kopali premoga.

Samo debela visokih jelk, prepojena
z vodo, mehka kot kaša.
Naši pionirji še naprej kopljejo,
Vse globlje.

Vsaka plast, ki jo razkrijejo,
Se zdi, da je bila že poseljena.
Močvirja so najbrž zaradi pronicanja Atlantika.
To mokro središče je brez dna.

Vrata v temo, 1969

SEVER

Vrnil sem se na dolgo obalo,
Kolenčast zavoj zaliva,
In našel samo stoletne
Sile bobnečega Atlantika.

Stal sem nasproti nemagičnim
Vabilom Islandije,
Patetičnim naselbinam
Greenlandije, in nenadoma

Tisti čudoviti plenilci,
Tisti, ki počivajo v Orkneyu in Dublinu
Ob svojih sabljah,
Rjavečih,

Tisti v trdem trebuhu
Kamnitih ladij,

Tisti sesekljeni in svetlikajoči se
V produ ledenih tokov,

So postali oglušujoči glasovi oceana,
Grozeč mi, vzpenjajoč se znova
V privid nasilja in zanosa.
Plavajoč jezik dolge ladje

Je plul s krnom zadaj –
Govoril je, da Thorovo kladivo pada
Na geografijo in trgovino,
Govoril je o neumnem druženju in maščevanju,

O sovraštvu in babjih čenčah
Skupnosti, lažeh in ženskah,
Ki šele utrujene sklenejo mir
V spominu, ki ogreva prelito kri.

Jezik je govoril: »Varuj
Svoj zaklad, zakoplji
Blesk in nemir
Svojih nagubanih možganov.

Piši v temi in računaj
Na severni sij
Po dolgem pohodu.
A ne pričakuj slapov luči.

Imej oči odprte
Kot mehurček v ledeni sveči,
Zaupaj temu vabljivemu zakladu,
Ki so ga spoznale tvoje roke.«

Sever, 1975

VIDRA

Ko si se potopila,
je vzvalovila svetloba pri Tuscanyju
In je zanihala skozi ribnik
Od vrha do dna.

Ljubil sem tvojo mokro glavo in imenitni *crawl*,
Tvoj gibki hrbet in ramena,

Ki se pojavijo in spet izginejo,
To leto in vsa leta poprej.

S suhim grlom sem sedel na toplih kamnih,
Ti si bila na drugi strani.
Blaga prosojnost in zrak, dišeč po grozdju,
Sta tanjšala razočaranja.

Hvala Bogu za počasen spust,
Ko te zdaj objamem, sva si
Tesno skupaj in globoko
Kot zrak na vodi.

Moje roke so svinčeno težke.
Ti si moja otipljiva, gibčna
Vidra spomina
V ribniku trenutka.

Ko se obrneš na hrbet,
Vsak tih sunek z boki
Strese svetlobo
In ublaži mraz ob tvojem vratu.

In si nenadoma spet zunaj,
Spet tu, odločna kot vedno,
Krepka in živahna v mrzlem kožuhu
Puščaš sledi na kamnih.

DELO NA POLJU

I

Kjer je ob vsakem pihljaju vetra vrba prebledela,
Kjer je opazovalo ostro oko kosa, ki si je pletel gnezdo,
Kjer je bila neka praprot vedno zelena.

Tam sem stal in te gledal.
Vzemi košaro v stražarnici na križišču
In se dvigni na prste nog, da dosežeš veje,
Na katere si razobesila perilo.

Videl sem znamenje od cepljenja,
Razbrazdano na tvoji rami in sem čutil vonj po premogu
Z vlaka, ki je peljal sredi naju, počasni tovorni vlak,

Vagon za vagonom, poln govedi z velikimi očmi.

III

Ne mehko blato,
Ne voda, pokrita z algami,
Polna jelševih storžev in kozavih listov.

Ne seno pozimi.
S starimi pobeljenimi zapestji in golenicami,
Njegovo sikanje, njegovo drhtenje.

Niti ostre zelene sence poletja,
Polne metuljev
In gob, mehkih kot usnje sedla.

Ne. A v tihem kotu,
Objet s svojo steno,
Z okrušenimi kamenčki,
Velik in prsten, eno samo oko in usta.

Sončnica, ki sanja senco.

Delo na polju, 1979

SODBA S KAMNI

Ko stoji na prostoru za sodbo
S palico v roki in širokokrajnim klobukom
Še vedno na glavi, potrto od dvoma vase,
In nekega starega prezira do čenč in izgovorov,
Ne bo pravično, če bo sodba izblebetana.
Zares pričakuje več od besed od najvišjega sodišča,
V katerega je vdano zaupal vse življenje.

Naj bo tako, kot so sodili Hermesu,
Bog kamnite gomile, kjer je vsak kamen pomenil sodbo,
Vržen odločno k njegovim nogam, da so se kopičili okoli njega,
Dokler ni bil do pasu v kamniti gomili,
Ki je bila njegova apoteoza: morda steber
Ali porušen zid, kjer plevel hrani tišino,
Ki jo bo nekdo prekinil, rekoč: »Tu
Se mudi njegov duh,« in bo imel prav.

IZGINJANJE OTOKA

Nekoč smo verjeli, da smo se tu naselili za vedno
Med njegovimi sinjimi griči in obalami brez peska,
Kjer smo prebili našo obupno noč v molitvi in bedenju.

Nekoč smo nabirali nasedli les, kurili ogenj,
In obesili naš kotel kot nebo,
Ta otok se je prelomil pod nami kakor val.

Zemlja, ki je nas podpirala, se je zdelo, da je
Zanesljiva samo takrat, ko jo objamemo *in extremis*.
A mislim, da je bilo vse, kar se je tam zgodilo, le privid.

Glogova svetilka, 1987

Izbral in iz angleščine prevedel Ciril Bergles